

אור האמונה

פרשת בא

שבת קודש * ח' שבט, תשע"ג

גיליון מס. 352

✦ דברי התורה שבגיליון מוקדשים ✦

לרפואה שלמה
שלמה בנימין בן שרה פרוין, אמה בת מרסל
שלום בן ליבא
לזיווג הגון וחזרה בתשובה
הילה בת פלורנס
לעילוי נשמת
שלמה שלומי בן אילנה נאוה, יא' חשוון תש"ע
שמעון בן אברהם ושולמית, טז' חשוון תשע"א
בניהו בן זכריה (יחיאל) ומרים, כו' אדר תשע"ב
סימא בת רפאל שלום שאול, כח' כסלו
משה מוסא בן חיים וסעדה, יג' שבט
ת.נ.צ.ב.ה

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבוֹ וְאֵת לֵב עַבְדֶּיךָ" (י.א.)

מהו "הכבדתי"? וכי לא רצה הקב"ה שיעשה פרעה תשובה? ואם כן למה הכביד לבו עד כדי שלא היה מקבל דבריו של הקב"ה? אלא אמר רבי שמעון בן לקיש: כך דרכו של הקב"ה, שהוא מתרה בו באדם פעם ראשונה, שניה ושלישית, ואם אינו חוזר בו - הוא נועל לבו מן התשובה כדי לפרוע ממנו מה שחטא. אף כך פרעה הרשע, כיון ששיגר הקב"ה חמש פעמים ולא השגיח פרעה על דבריו, אמר לו הקב"ה אתה הקשית ערפך והכבדת את לבך - הריני מוסיף לך טומאה על טומאתך, הדא הוא דכתיב: "כי אני הכבדתי את לבו". (שמות רבה יג, ג.)

"... וַיִּדְעֶתְם כִּי אֲנִי ה'" (י.ב.)

הרבה אמונה היה צריך כדי לצאת ממצרים. הרי עוד לא הכירו את ה', אפילו לא ידעו מה שמו. אהיה אשר אהיה, זה השם שלי כרגע ואתם צריכים להאמין בי, לעזוב הכל וללכת אחרי. כולם הולכים אחרי פסילים ואילילים, אתם תלכו אחרי. הקב"ה שלח להם התנוצצות כזו גדולה, כדי שיהיה להם את הרצון לעזוב הכל ולהימלט. אין זמן להכנות, "וגם צידה לא עשו להם" (י.ב.ט). עכשיו, כשאתם בורחים ממצרים, תאכלו מצות, כי מצה נאפית בחפזון, בלי ריבוי תחבולות לעשות אותה טעימה כמו שעושים בלחם. מצה היא בטחון בהשגחת ה', בלי שום עסק ומלאכה. ממצרים בורחים, אין זמן לחשוב, לדאוג מה יהיה, אם מתחילים לחשוב אפשר להישאר שם ח"ו. זה מה שקורה בעצם לכל בעל תשובה, שקיבל הזדמנות בלתי חוזרת, שלחו לו אור גדול לרגע אחד, והוא התחיל לרוץ אחרי האור הזה, עזב הכל מאחוריו, כי לא כל יום השם יתברך שולח לאדם התנוצצות כזו. ברגעים האלה, כששולחים לאדם אור כזה גדול, הוא זוכה להכרה שאין עוד מלבדו, שיש רק ה' בעולם. ואחר כך לוקחים לו את זה והוא כל החיים נאבק כדי שזה ייהפך להיות חלק ממנו. כמו שבמתן תורה ראו עם ישראל את הקב"ה, ראו שאין עוד מלבדו, אבל רק לאותו רגע. כשאדם זוכה לא רק להגיד אין עוד מלבדו אלא להרגיש את זה, לחיות את זה, להפנים את זה, אז הוא מחובר למציאות האמתית. אז הוא כבר מוכרח לעשות טוב. הוא לא מסוגל לעשות אחרת. כי זאת האמת. מה האמת? מה הוא מוכרח לעשות? לתת צדקה, להתפלל, לחייך לשני, לאהוב את השני, לשמוח עם השני, לדון את השני לכף זכות, לאהוב את ה', להודות לה', כל הדברים הנפלאים שנמצאים בעבודת ה'. כל רגע שאדם לא זוכר שאין עוד מלבדו, הוא נמצא בעצבות. או שהוא נמצא בגאווה. אם מצליח לו, זה גאווה. אם לא מצליח לו, אז הוא ביאוש. עד היום האחרון האדם צריך ללמוד את העניין הזה שאין עוד מלבדו. כי אנחנו לא באמת יודעים. כי ברגע שיש לנו איזה עצבות, איזה כעס, איזה דאגה, כשאנחנו חושבים שמגיע לנו משהוא זה לא אכן נעשה, כל פעם שאדם רואה שקורה לו משהו לא טוב, זה סימן שיש לו בעיה עם האין עוד מלבדו, זה עוד לא ברור לו במאה אחוזים. אין עוד מלבדו זה עדיין מקיף. זה עוזר לנו להחזיק מעמד אבל זה עדיין לא בתוכנו, עוד לא הגענו לזה. מהרגע שהילד נולד אומרים לו את זה, מספרים לו את זה, שחוץ מהקב"ה אין שום

שבוע שני של אותות ומופתים עצומים ונוראים. השי"ת ממשיך לגלות את השגחתו לעין כל. יציאת מצרים איננה רק מעבר ממקום אחד על פני המפה למקום שני. זו יציאה משעבוד של הטבע אל תחת יד ההשגחה. עם ישראל נבחר להיות עם ה' לאחר שחולץ ממעמקי האמונות הכוזביות הרואות בטבע ובמקרה כוח שולט ונכנס לתוך האמונה הטהורה שאין עוד מלבדו. גאולת מצרים היא גאולת הנפש של כל יהודי ויהודי, בכל דור ודור. גאולה מכל פגעי הטבע, המקום והזמן והתדבקות בהשגחת ה' ובניסים.

מה זה אדם? זה רק מי שיש לו דעת לידע ולהבחין שיש אדון ומנהיג מושל ומשגיח שמאיתו הכל. רבנו הקדוש: "כי עיקר האדם הוא הדעת. ומי שאין לו דעת אינו מכונה בשם אדם כלל, ומשה רבינו פתח לנו אור הדעת, כמו שכתוב: אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים. כי משה פתח את הדעת וגילה כי יש אלוקים שליט בארץ (ליקו"ז).

כל המכות שמקבל פרעה, הכל כדי להראות לו מי מנהל פה את העניינים. להראות לו שיש מלך לעולם, יש מנהיג לבירה. "בזאת תדע כי אני ה'". "בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ". וכמו פרעה, כך גם אנחנו. לא מוכנים תמיד להודות. נמצאים בהיכל של מלך ולא יודעים שזה המלך בכלל. לא חיים את המוגבלות שלנו. לא מבינים שרגע רגע אנחנו תלויים בו יתברך וצריכים לפנות אליו לפני כל דבר שאנחנו עומדים לעשות.

לא מבינים שהעולם הזה נברא כדי שנמליך את ה'. מה זה להמליך את ה'? זה לבטל את היש ולהפוך אותו לאין. לדעת שיש רק ה' בעולם. כמו פרעה, גם אנחנו, כל המכות שאנחנו מקבלים, להזכיר לנו ששום דבר זה לא אנחנו, שהכל פועל כאן על פי רצונו יתברך ומה שהקב"ה גוזר זה מה שיהיה ואין שום דבר בעולם חוץ מגזירתו.

בתו של רבי חנינא בן דוסא רצתה להדליק נרות שבת אך לא היה שמן. היה רק חומץ. איך ידלקו הנרות? אמר רבי חנינא: שמן לא דולק. אין דבר כזה טבע של שמן שדולק אלא יש מאמר ה' שאומר לשמן שידלוק. מי שאמר לשמן וידלוק הוא יכול לומר לחומץ וידלוק. והחומץ אכן דלק (תענית כה).

דבר בעולם, הוא לומד להגיד "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד", הוא לומד, וההורים שלו לומדים יחד אותו שכל מה שקורה לו בחיים, הן הדברים הטובים והן הדברים הפחות טובים אם כי בעצם הכל טוב, אצל הקב"ה הכל זה טוב, אבל מה שנראה לנו טוב יותר ומה שנראה לנו טוב פחות ומה שאנחנו לא מבינים שזה טוב, הכל מאת ה' כי אין עוד מלבדו.

בעולם הזה קשה להגיע לשלמות ההרגשה שבאמת אין עוד מלבדו, אי אפשר פה לזכות לזה בשלמות, אך אנחנו כל הזמן חותרים להגיע לזה, עולים עוד שלב ועוד שלב בסולם, כל רגע ורגע של חיים זה מאבק להתקרב להבנה הזו שאין עוד מלבדו. הבעל שם טוב הקדוש אמר: חבל חבל שיש מטבע קטנה מול העיניים שמסתירה לאדם את האור של ה', אם היה מזיז אותה קצת מהעין את המטבע, היה רואה מראות אלוהים. אבל אנחנו מתעסקים בקטנות. זה עשה לי וזה אמר לי, ולא מגיע לי אין שהתייחסו אלי, האדם נמצא בחושך, אך הוא צריך להאיר את החושך. איך? כשיבין שאין עוד מלבדו.

אדם יכול להתלונן שנים על הבן זוג, לחשוב שאשתו מאוד גרועה, או להתלונן על איזה רֶבֶה בחיידר, או על השכנים שגזלו לו את השמש, או על איזה ילד שמקצר לו את החיים, והוא בטוח שהצרה היא בגלל הדבר הזה והזהה ואחר כך הוא פתאום מגיע לאיזו השגה, לאיזו הבנה, הוא קולט שהצרה נמצאת בתוכו. כי אם היה מסתכל אחרת על החיים, אז פתאום הכל היה נראה לו אחרת. וזה בכלל לא בת הזוג, וזה בכלל לא השכן ולא הילדים. הכל זה הדעת. דעת קניית מה חסרת, דעת חסרת מה קניית. הדעת זה ההסתכלות הנכונה על הדברים. שככה ה' ברא את העולם, בצורה כזו שיהיה פה חושך, ומתוך החושך מחפשים את האור.

והשכל שמאיר את החושך באור האמת הוא השכל שאין עוד מלבדו. זה הסוד הגדול של הבריאה. שה' טמון בכל דבר ובכל מקום. הכל זה הוא. הוא בעצמו השמש, הוא בעצמו הירח, הוא בעצמו הכוכבים, הוא הים, הוא הנהרות, הוא אנחנו. אנחנו זה אלוקות. כל מה שיש כאן זה אלוקות. אם הכל זה ה', אז אני יכול להיות מחובר. כל הזמן. כי כל דבר מקשר אותי אליו יתברך. צריך להתרומם. לעלות טיפה למעלה. לנתק את עצמנו כחוט השערה מהדברים הטפשיים, הקטנוניים, מהכעסים, מהתאוות, כל הזמן לשאוף למעלה. אדם שדבוק בה', שמחובר לה', הוא אף פעם לא בגלות. איפה שהוא יהיה בעולם, הא יהיה מחובר לה', יש לו את ה'. הוא לעולם לא בגלות, יש לו תמיד גאולה.

להתרומם, לעלות קצת למעלה, להתקרב אל ההשגה הזו שאין עוד מלבדו אפשר רק אם נלחמים באויב מספר אחד שלנו, בגאווה, ביישות. זה בעצם עיקר העבודה שלנו בעולם הזה, לבטל את היישות, לא להחזיק טובה לעצמנו, שלא תהיה שום גאווה, שנבין שהכל זה ה' עושה. ההיפך מפרעה שהוא התנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו, שאומר "לי יאורי ואני עשיתיני", אני בראתי את עצמי, שיא הגאווה והאפיקורסות.

"אני ברוך ה' הצלחתי ואני ברוך ה' מסודר ואני ברוך ה' הכל דופק אצלי ואפילו שהוא אומר ברוך ה', הוא אומר את המילה אני ואני ואני, אני ברוך ה' ואני ברוך ה' ואני ברוך ה', על ידי זה הוא בעצם סותם את הצינוורות, הוא לא נותן לאור לעבור ולהכנס לתוכו, הוא ההיפך מלבי חלל בקרבי. אדם רוצה לעשות משהו לכבוד ה' וברוך ה' הוא מצליח. פתאום באה לו תפילה טובה, פתאום הוא הצליח לכוון, פתאום הוא נזכר באיזו הבטחה שהוא הבטיח למישהו וזכה לקיים אותה סוף סוף, הוא הצליח להגיע לטלפון לעודד איזה איש זקן ובודד, והצליח לעשות עוד משהו וברוך ה' היה יום כזה נפלא. אבל פתאום הוא רואה שהוא מחזיק טובה לעצמו. או ווי, מה קורה לי? ברגע שאדם מצליח לעשות משהו והוא מרגיש: אני צדיק! אז

הכל נאבד לו, הכל נעלם. זה נהפך להיות ישות ועל המקום צריך לעשות עבודה שניה, לבטל את זה וככה כל דקה, עכשיו ה' אני יודע שאני כלום, אני כל כך רוצה לעשות משהו לשם שמים, בלי לקבל כבוד על זה, שבאמת זה יהיה רק לכבודך, איזה ברכה בכוונה, איזה חסד לשם שמים, אבל ברגע שאדם אומר ברוך ה' עשיתי, הישות שוב צצה. אך אני לא מתבלבל. אני אומר: ה' זה לא אני, זה אתה, שכחתי. אני יודע שזה הכל אתה. וככה כל הזמן, בלי הפסק. בכל רגע שאדם מתגבר לעשות משהו רוחני, פתאום הוא מרגיש: אני צדיק. ברוך ה' אני צדיק. ברוך ה' אני חכם. ברוך ה' הולך לי. ברוך ה' אני מצליח. ברוך ה' הספקתי להגיד תיקון כללי, וגם את זה וגם את זה. אך מכיוון שאדם עושה עבודה פנימית, הוא מבטל את האני הזה עם המחשבה וככה זה 24 שעות ביממה, כל מה שבודקים את הבן אדם, זה רק על הדקות האלה שהוא מחליף ראש. רגע אחד הוא אומר אני ורגע אחד הוא אומר אין." (באור פני מלך חיים)

כל המכות שמקבל פרעה, כדי להראות לו מי מנהל את העולם. כשהרחוקים ביותר מתקרבים, כשהם זוכים לראות את גדולת השם זה הכי גבוה. כמו יתרו שהיה מרוחק בתכלית הריחוק ועבד את כל מיני העבודות הזרות שיש בעולם, וכשעזב את הכל וזכה להתקרב להשם, עזבו רבים בדורו והלכו בעקבותיו, התקרבו גם הם. איך פותחת הפרשה? "למען תספר באוזני בן ובן את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה'" (י.ב). שכולם ידעו מה', שכמה שיותר בני אדם ידעו מה'.

מורנו הרב: "כל תקוות הגאולה זה לגייר את כל העולם, להחזיר

את כל העולם בתשובה, אין בושה גדולה מזו שאדם חי בדור ואינו מחזיר אותם בתשובה! כל דור שלא החזיר את העולם בתשובה כאילו הוא בעצמו מחטיא אותם. הדבר הכי גדול זה להחזיר אנשים בתשובה. רבנו רצה שילכו בכל הארץ מדן ועד באר שבע ממטולה ועד אילת ויחזירו אנשים בתשובה. מי שמחזיר אנשים בתשובה אומר הזוהר הקדוש אין שער סגור בפניו, פותחים לו את כל השערים ואת כל הנתיבות, פותחים לו את כל הדלתות, מוסרים לו את כל המפתחות, אדם הולך ומחזיר בתשובה ה' מתכבד בו, ה' מתכבד בו בכל עלמין, בכל העולמות "ראו איזה אדם יש לי, אדם שמחזיר אנשים בתשובה".

באמת הדבר הכי גדול זה להחזיר אנשים בתשובה, אבל אין עושים את זה? איך זוכים לזה? רק אם אדם יזכה להדרת פנים ויהיו לו פנים מאירות, ויהיו לו פנים קדושות, שרק יסתכלו על הפנים שלו ומהפנים לבד יתעוררו בתשובה, כמו שמספרים על רבי אהרון הגדול מקרלין שכתוב על המצבה שלו, ששמונים אלף אנשים הוא החזיר בתשובה. איך הם חזרו? מה, הוא הלך ומסר שעורים והרצאות? אלא הם רק ראו את הפנים המאירות שלו, את הדרת הפנים שלו, כולם חזרו בתשובה.

ולזכות להדרת פנים, להארת פנים, אומר רבינו בתורה כ"ז זה רק ע"י לימוד הגמרא הקדושה כי אי אפשר להחזיר אנשים בתשובה אם אין שכל ואין דעת. ברגע שאדם ילמד גמרא, ילמד פוסקים, הוא יקבל כזה אור, כולם ירוצו אחריו כולם יזרקו את האפיקורסות שלהם, יתורצו להם כל הקושיות, הוא יבוא עם כזה אור, עם כזו הארת פנים. עם כזו קרינה, "חכמת אדם תאיר פניו", אנשים רואים כזה אור, כזה אושר, כזו שמחה על הפנים אז חוזרים בתשובה, מה אנשים רוצים? אנשים רוצים שמחה, זה מה שהם רוצים וברגע שהם

רואים שהשמחה נמצאת אצל אחד שלומד תורה, ופניו מאירות כמו שמש כולם חוזרים בתשובה.

עיקר לימוד התורה זה ללמד לאחרים, כמו שכתוב "ותן בליבנו... ללמוד וללמד" זה העיקר, ברגע שאדם יודע תורה, הוא חייב ללמד לאחרים. הצדיק האמיתי לא לומד אף פעם בשביל עצמו, הוא רק לומד בכדי ללמד תורה לאחרים. התורה שהאדם לומד נמדדת לפי כמה חסד וכמה מסירות נפש שהוא מוכן לעשות בשביל ללמד אחרים. אחרי שאדם למד 8 שעות, 10 שעות, הוא חייב להראות שיש לו את הכח, את האור ואת העוז להחזיר בתשובה, זה עיקר הפועל היוצא מכל הלימוד, כל אחד יכול להחזיר אלפים בתשובה. תוך כמה שנים כל עם ישראל יעשו תשובה. ואם נתחיל להחזיר בתשובה אז גם אומות העולם יחזרו בתשובה, המטרה שלנו זה להחזיר את כל העולם בתשובה, אפילו את הגויים. זה מה שה' אוהב, ה' מחכה שנחזיר את כל עם ישראל בתשובה, את כל אומות העולם בתשובה "וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ, יכירו וידעו כל יושבי תבל..." בשביל מה אומרים את זה? בשביל מה אומרים את הפסוקים האלה? צריך לקרב את הכי מרוחקים. שכולם יקראו בשם ה' - אפילו גויים, אבל קודם נחזיר את היהודים. אם נתחיל עם היהודים נוכל להחזיר גם את הגויים, כולם יעשו תשובה ויתקרבו לאמונת ישראל לעבדו שכס אחד."

אף אחד לא פטור מהשליחות הזו לקרב בני אדם אל השם. לפרסם את האלוקות בעולם. להפיץ את האור. כל החיים זה מסע של קירוב לבבות. "והעיקר שיהיה כוונתו בכל נסיעותיו וטלטוליו רק בשביל להתוועד עם בני אדם חדשים ולדבר עמם מהתכלית האמיתית, ולעסוק בדברי תורה, באהבה ושלוש גדול, באופן שיכירו כולם את האמת לאמיתו וישבו אל השם באמת, כי רק בשביל זה מסבב השם יתברך את האדם שצריך לפעמים לכתת רגליו ולנסוע (ליקו"ה פקדון ה, יג).

סיפר ראש ישיבת חברון הרב שמחה זיסל ברויידא ז"ל: "בחלומי, מגיע אלי המשגיח הרוחני מימי נעורי, וכולו מואר באור יקרות. משגיח זה היה נוהג ללכת מעיירה לעיירה ברחבי פולין ולעורר את הלבבות לתשובה. בימים ההם לא רבים באו אל הדרשות, אלא רק בודדים, שעדיין לא נפגעו מההשכלה."

המשגיח סיפר לרב שמחה זיסל בחלום, שכשהגיע לעולם האמת, נפתחו בפניו שערי גן עדן ונתנו לו לחזות בהמוני בתים זוהרים ומפיקים נוגה, ממש מחזה מדהים. והוא תמה עד מאוד, הרי זה נקרא עולם האמת, מדוע זיכר אותו בשכר כה רב? הרי הוא מסר רק כמה דרשות, ושאליהן בקושי באו אנשים. אמרו לו: הזכר אתה כי נדדת ברחבי פולין ואף לילנא הגעת? "אכן כן, אני זוכר" וזכר אתה את הדרשה חוצבת הלהבות, שנשאת שם על החינוך הקלוקל ועל החובה לדאוג לדור העתיד? "כן, זוכר אני. אבל רק מעט אנשים נכחו בדרשה.

"נכון" אמר לו, "אבל מעבר לילון הנשים, האזינה אישה אחת לדברים. הם חלחלו לתוך ליבה והציתו בה אש קודש, ואותה אחת זנחה את מלאכת התפירה שבה עסקה עד לאותה שעה, ובמקום זאת, החלה לתפור בגדים לנשמות בנות ישראל. היא קיבצה אליה בנות וחניכה אותן בקדושה וטהרה. ומתלמידות אלו יצאו רבות, שהקימו בתים להשם ותורתו. אישה זאת היא שרה שניר ע"ה, מקימת "בית יעקב", אשר הצילה את בנות ישראל מהתבלולות. וכעת אתה זכאי לכל השכר הרב, כי כל המעשים האלה נזקפים לזכותך. בזכות דרשתך בבית הכנסת הקטן שבילנא!". סיים המשגיח לספר בחלום.

גדל פה דור של "תינוקות שנשבו" צעירים שאין להם כמעט מושג על התורה, המצוות, סידור התפילה. אבל הנשמה היהודית שטמונה עמוק בלבו של כל אחד, יש לה כוח עצום ורב וכשהיא מתעוררת, אין התרגשות גדולה מזו. כמו בספור הבא:

גידי כץ נחת והמריא מהקרמטוריום

גידי כץ היה מאותם טייסי קרב שהשתיקה היא כלי הנשק היחודי שלהם. השקט שלו היה אומר כל מה שצריך לומר, בלי להוציא מילה אחת. אמן השתיקה. מפקד הטייסת היה משבח אותו כמעט בכל סיטואציה, ומציע לחבריו הטייסים ללמוד ממנו כיצד נעים בשחקים כמו נשר דומם ומסתורי, שעט על מטרות האויב, מחסלם בהפצצה מדויקת וחוזר הדור ונישא לנמל הבית.

האמת ניתנת להיאמר שהמחמאות הללו היו עוברות מעל אוזניו של גידי כץ, והן לא עשו עליו רושם כלל וכלל. הוא די סלד מן ההערצה וההילה שסביבו, והעביר את זמנו הפנוי בקריאת ספרי הרפתקאות. שם היה משתדל למצוא דמויות הרואיות להזדהות עימן, ואלו היו בדרך כלל דמויות של אישים מורמים מעם, שידעו לעשות מהפכות בכוח הכריזמה שלהם.

כשהרב שאול דרור הודיע לאנשי הטייסת שמתוכננת נסיעה למחנות ההשמדה בפולין, ניצת בגידי כץ יצר סקרנות שנוגד כניצוץ, אך החל לבעור בלבו כאור הכבשן. הוא קרא ספרים רבים על השואה, אך מעולם לא נגע מקרוב באותה היסטוריה שרופת איברים ורוויה בדם יהודים.

אמו של גידי, אהובה כץ (לבית ורקר), היתה בת לניצולי שואה. סבתו ברוריה ורקר היא ניצולת שואה שאיבדה את הוריה בתופת הנוראה ועלתה ארצה כנערה צעירה ויתומה. שתקן בן שתקנים היה גידי כץ. בבית שלו לא דיברו על השואה, וגם סבתא ברוריה מעולם לא רמזה, ואפילו לא רמז דק, על 'חוויותיה' כילדה קטנה בתך הטירוף הנאצי המבעבע. הטייס כץ נרשם ראשון למסע, ובסך הכל יצאו 400 משתתפים לכיוון פולין המדממת, שענני השנאה והשכול עדיין מקננים בה, וממטירים מעת לעת גשמים של אנטישמיות הדוקה, בבחינת עשו שונא ליעקב.

הוא נצמד לרב שאול דרור וגמע ממנו כל מילה בצמאן אדיר. הם חלפו ממחנה למחנה, הביטו בעינים מבוהלות משהו בערימות של צמות, נעלים ושעונים, ונחרדו מאומנות הרצח הקר שנחשפה לעיניהם.

גידי היה צמוד למצלמה קטנה ובה תיעד את המסע. ביום שבת, 400 משתתפי הסיור ללא יוצא מן הכלל ירדו מבית המלון והלכו בטורים ארוכים לכיוון בית הכנסת הגדול בוורשא. הוא אחז בידו סידור ועלעל בו, המילים היו זרות לו, הקדיש לא פרט עדיין על מיתרי ליבו. גידי כץ היה מסוגר מתמיד, כל השבת הוא שתק כמו דג.

כשהם נכנסו למחנה המוות שטוטקוף, האחרון בסדרת ביקורים, חש גידי מן בעירה פנימית לא מוסברת, אי-שקט הדריך את מנוחתו. כאשר הרב שאול דרור תקע בשופר בשער המחנה, הוא נשט את הקבוצה והחל לנוע במהירות בין הסככות האפורות והמתישות. ריח גופרית עצוב רפרף בחלל. רגליו סחבו אותו לכיוון מקלחות הגאז. הוא הציץ פנימה וגופו החל לרעוד. הוא יצא החוצה. הביט בקרמטוריום הנורא והרגיש לפתע דחף עז לרקוד... כן, לרקוד... בתוך כיסו היה מונח ספר תהילים קטן שהעניק לו הרב הצבאי, הוא אחז אותו בין כפות ידיו והחל לקפוץ... מניף רגלים, נוחת, מכופף גופו... היתה חסרה רק להקת כליזמרים שתלווה אותו... גידי כץ, השתקן הסדרתי, החל לזמזם מזמור יהודי שלמד בתור ילד - "שישו ושמחו בשמחת תורה... ותנו כבוד לתורה".

שקעה. מיד כשיצאו הכוכבים, ובעת שהשומרים הנאצים נעמדו בסמוך לעשן... קרא אבא בקול רם: "יהודים. שמחת תורה היום. עלינו לרקוד עם התורה הקדושה". אבא שלף מכיסו דף מספר תהילים, כולם פרצו במעגל סוער בניגון אידישאי 'שישו ושימחו בשמחת תורה'. היהודים הצנומים הללו, עלובי החיים, נדמו לי אז כמלאכי עליון. ורקדים ומזמרים מול מלאך המוות. וזו היתה הפעם האחרונה שראיתי את אבא שלי... והוא שמח והוא רקד... אבל זה נגמר רע, גידי הנאצים ירו בהם והם הוכנסו כמו כולם למשרפות, ואתה יודע גידי, אתה קרוי על שמו... גדעון. אתה כנראה רקדת בדיוק באותה פיסת אדמה שסבא רבא שלך עליו השלום רקד. אתה נכדי החביב ממשיך לרקוד את הריקוד של סבא".

סבתא ברוריה מחתה דמעותיה מעבר לקו, וגידי כץ הטייס השתקן והקשוח עצם את עיניו, נשען על כותל סמוך ושמע כעין שירת מלאכים מאחורי הפרגוד, את אותו מנין יהודים קדושים בשטוטקוף שרים: 'שישו ושמחו בשמחת תורה'.

הוא רקד במקום שסבא הגדול שלו רקד ואחר כך מת כיהודי קדוש וטהור. גידי נצמד לדפנות הקרמטוריום ולחש: "סבא, סבא, אני הולך להמריא מן המקום שהם הנחיתו אותך". העינים הפכו לחות, "אני עוזב את הטייסת והולך לטוס את הטיסה המשמעותית של חיי. הטיסה אל עמי ואל עברי".

(מתוך סידרת ספריו של הרב יעקב (קובי) לוי)

"כנראה דעתי נטרפה עלי" חשב, "אני רוקד עם ספר תהילים, ומזמזם מזמור יהודי מול המרחצאות והמשרפות, שמי שנכנס אליהן חי, יצא פגר, מזל שלא רואים אותי..." גידי חש לפתע דחף עצום להרים פלאפון לאמא.

"אמא, אני נמצא כרגע במחנה שטוטקוף, אל תשאלי למה ואיך, אבל רקדתי מול מרחצאות הגז עם ספר תהילים..."
אהובה כץ שתקה דקה ארוכה ואמרה: "טלפן לסבתא, ספר לה איפה אתה נמצא..."

"סבתא ברוריה, אנחנו אף פעם לא דיברנו על השואה, אבל אני רוצה לספר לך דבר לא יאומן שקורה לי. אני נמצא עכשיו במחנה שטוטקוף, אוחז ביד ספר תהילים קטן ושר ורוקד... כמו יהודי מן השטייטל..."

"גדעון נכדי היקר... אני ניצולת מחנה שטוטקוף, עברו עלי שם ארבע שנות גיהנום. שם איבדתי את אבא שלי ושתי אחיותי. האם אתה נמצא ליד הקרמטוריום?" "כן סבתא".

אחרי שתיקה מהוססת אמרה סבתא ברוריה: "גדעון, אתה מספר לי שאתה שר ורוקד ולא מבין למה? אז אספר לך... הייתי ילדה בת שמונה כשהחיות הנאציות גררו את אבא ועמו עוד תשעה יהודים, כדי שיוציאו גופות מתאי הגזים ויכניסו אותן לקרמטוריום... הצצתי מבין חרכי הסככה הסמוכה, שמספרה 121...". "כן סבתא, אני רואה את הסככה".

"אבא וחבריו, יהודים מזוקנים, צנומים, שלדי אדם, עם כובעי מצחיה על ראשם, סחבו גופות והוכו נמרצות בשוטים. כך שעות ארוכות, עד שהשמש

תפלה

רק לא התנשאות. רק לא גאווה. רק לא בזז ח"ו. תעזור לי אבא לראות את הנקודות הטובות שיש בהם, את היופי של הנשמה שלהם, להגיד מילים טובות, ולהראות להם בשיא הענווה והשפלות כמה יכול יהודי לזכות כשהוא מתקרב אליך אבא, כשהוא לומד לחיות חיים של תורה ומצוות.

והכי חשוב זה לשמוח ביהדות שלנו, לשמוח שזכינו להכיר את החיים מהצד היפה שלהם ושהשמחה הזו תעבור הלאה ותעורר הרהורי תשובה אצל כ-ו-ל-ם.

תעזור לנו אבא לא להיבהל מזה, לא לחשוש יותר מדי, תן לנו את הדעת הנכונה איך אפשר לקרב ולהתקרב ועדיין לשמור על עצמנו.

אל תיתן לי אבא להרגיש שאני יותר מהם. שאני זכיתי והם לא. שאני גיליתי את האמת והם חיים בשקר. תעזור לי לראות את הטוב והיפה שיש בהם, תעזור לי לא לשכוח שגם הם בנים שלך, ואם וכאשר יחזרו בתשובה הם יהיו פי מיליון ממני, כמו שרואים שהדברים האלה אכן קורים.

ריבונו של עולם,

זכני להאמין שכל יהודי יכול לחזור בתשובה, שכל יהודי בסתר לבו רוצה לחזור בתשובה, גם מי שנראה כל כך רחוק. ולא רק להאמין, גם להתפלל עליהם, על כולם, שכולם יזכו להתקרב אליך אבא.

תעזור לי "לחטוף" כל רמז ששולח לי מישהו מהאנשים היקרים האלה שנפרדתי מהם כשהתחלתי להתקרב אליך, כל סימן של מישהו מהם שהוא רוצה קשר, רוצה לשמוע, רוצה לראות.

שמר שאלה!
מנחם אזולאי

תרומות ניתן להעביר לת.ד. 57943, ירושלים - או לחשבון בנק הדואר 20685668. כל תרומה תתקבל בברכה.

ניתן לקבל את הגיליון בדואר אלקטרוני ע"י שליחת מייל לכתובת: r.m.azolai@gmail.com

בנושאי הקדשות ו/או הנצחות נא לפנות לטל. 03-9339013; 050-4139631 *** בשאר נושאי העלון ניתן לפנות לטלפון: 050-5374711; 050-4181488

טובה נסיעות לציונו הקדוש של מוקד כל הישועות רבי נחמן מברסלב זיע"א טל. 02-5374711, 050-4178148 (אזולאי)